

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Ústav etnologie
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Autor: Richard Keračik

Název diplomové práce: Lemkovia v Poľsku. Konštruovanie identity.

Vedoucí práce: Doc. Lenka Jakoubková Budilová, Ph.D.

Diplomová práce Richarda Keračika se věnuje problematice etnické identity Lemků v současném Polsku. Dalo by se tedy říci, že autor volí jedno z „klasických“ etnologických či antropologických témat. Autor jako své výzkumné otázky (s. 7) uvádí: „Co vymezuje příslušnost člověka ke skupině Lemků?“, „Která kritéria hrají při určování lemkovské identity klíčovou roli?“ Pro zodpovězení těchto otázek nastudoval velké množství odborné literatury, osvojil si teoretické koncepty nezbytné pro analýzu dat, a – vybaven znalostí polštiny – úspěšně realizoval vlastní terénní výzkum.

R. Keračik práci začíná stručným představením historického kontextu Lemků v Polsku, pokračuje přehledem dosavadní odborné literatury k tématu a představením klíčových konceptů jako je identita, etnicita, či jazykový posun. V dalších partiích není text klasicky členěn na „teoretickou“ a „praktickou“ či „výzkumnou“ část, takže se čte spíše jako odborný článek než jako diplomová práce (což není výtka). Autor postupuje například tak, že poté, co si jako nástroj analýzy vybral koncept etnické komunity od A. Smithe (s. 20–21), rovnou tento koncept aplikuje a jeho prostřednictvím analyzuje výsledky svého výzkumu. Podobně postupuje v otázce používaných etnonym (s. 29–30), přináležitosti k určité širší identitě – ukrajinské, polské, rusínské či „čistě“ lemkovské (s. 37–41), nebo v případě různých vymezení historického území „Lemkoviny“, kdy zároveň ukazuje, jakou roli hraje „Lemkovina“ v kolektivní paměti jeho informátorů.

Jako metodu výzkumu autor zvolil terénní výzkum, resp. polo-strukturované rozhovory a zúčastněné pozorování, které realizoval v letech 2021 a 2022, na tradičním území Lemkoviny, ve Varšavě a také v Dolním Slezsku. Samotná metodologie je dobře popsána, od pohybu autora v terénu, způsobu, jak vybíral informátory, až po zpracování a analýzu dat z terénu. Zaměření

na mladší informátory práci dodává aktuální rozměr a ukazuje také na některé generační rozdíly ve vnímání „lemkovské“ identity, například rozdílné vnímání „Akce Visla“ (nucené vysídlení z Lemkoviny po 2. světové válce) lidmi z různých generací – zatímco nejstarší generace, která vysídlení sama zažila, předkládala příběh jako určitou výzvu, kterou nakonec zvládli, mladší generace, která Akci Visla sama nezažila, vnímala celou záležitost mnohem více jako „křivdu“.

Formálně má práce dobrou úroveň, byť občas se v ní vyskytují překlepy. Text se dobře čte, je proložen citacemi informátorů, což mu dodává na autenticitě, a je doplněn několika mapkami rozmístění lemkovského obyvatelstva. Autor čerpá z velké škály odborné literatury, většinou cizojazyčné. U některých odkazů na odborné texty mi však chybělo uvedení citovaných stran (pro budoucí práci autora doporučuji se na to zaměřit)

Celkové hodnocení: Práce Richarda Keračíka má relevantní a aktuální téma a je dobře zvládnutá po metodologické i teoretické stránce. Autor prokázal schopnost realizovat vlastní výzkum, pracovat s odbornou literaturou a obecně zpracovat odborný text. Základní parametry diplomové práce tak nepochybně naplňuje. Práce má také potenciál pro případnou publikaci, například ve formě odborného článku (či článků). Za zajímavou v tomto ohledu považuji například partii o teoriích původu Lemků, vzájemné prolínání náboženství a etnicity, či analýzu jazykového posunu u lemkovského obyvatelstva, která tvoří samotné jádro autorovy práce. V souvislosti s konfliktem na Ukrajině získává téma na aktuálnosti: bylo by možné se například ptát, jak současná situace ovlivňuje tradiční rivalitu rusofilského a ukrajinského identitárního tábora u Lemků. Doufám, že autor bude v započaté práci pokračovat, a že nám jeho budoucí texty nabídnou odpovědi na podobné (i jiné) otázky.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

V Jevišovce, 26. 8. 2022

Lenka Jakoubková Budilová